METIS - ett framgångsrikt kurskoncept

Metis-kurser för ST-läkare är ett välkänt koncept och utvecklingen har gått från ett underskott på kurser till ett rikt utbud av kurser spridda över landet. Vilka är framgångsfaktorerna bakom denna utveckling? Vi gör en tillbakablick på Metis historik, presenterar en utarbetad infrastruktur och blickar in i framtiden.

I backspegeln

Ett övergripande mål med Metis (”Mer teori i ST”) är att öka tillgängligheten på specialister i psykiatri och att tillskapa en hög och jämn kvalitet på ST-utbildningen i psykiatrin. Idén till Metis kurskoncept växte fram i samband med målbeskrivningsarbetet i Svensk Psykiatrisk Förenings utbildningsutskott. Projektet Metis är organiserat via sex regionala kanslier, samt ett centralt kansli som styrs av en styrgrupp - utsedd av de sex sjukvårdsregionerna som ingår i Sveriges kommuners och landstings nätverk för styrning och ledning av psykiatrin (NSLP).

Utarbetad infrastruktur – täta samarbetsytor

Det Centrala kansliet är placerat inom enheten Fortbildning vid Centrum för psykiatriforskning i Stockholm. Det utgör central samordnare för kursernas infrastruktur, bland annat genom att handha lärplattformen Ping Pong, utveckla nya kurser och marknadsföra Metis-konceptet. De regionala kanslierna säkerställer att det finns tillräckligt många kurser för landets ST-läkare och att de är spridda över de olika regionerna. De identifierar nya kursgivare, samordnar kursadministration och utser deltagare till kursutvecklingar och kursrevisioner. Styrgruppen sammanträder två gånger per termin och nätverksmöte för de regionala kanslierna sker tre gånger per år. BUP-kurser organiseras via ett nationellt nätverk med studierektorer för BUP och ett regionalt kansli är placerat i Stockholm. Det regionala BUP-kansliet planerar pågående och framtida kurser, kommunicerar om frågor kring nya kursgivare samt kursers fördelningar över terminer och år.

Denna utarbetade infrastruktur är en av framgångsfaktorerna bakom Metis. De täta samarbetsytorna har bidragit till framväxten av ett rikt utbud av kurser över hela landet.

Modern och interaktiv pedagogik

Metis-kurser följer en pedagogisk modell som är akademiskt utarbetad. Syftet är att integrera ny kunskap i läkarens kliniska kunskap via en modern och interaktiv pedagogik. Den pedagogiska modellen innefattar tre faser: *bygga* kunskaper via distansbaserad instuderingsdel och självtest, *överbrygga* via tre kursmötesdagar och *tillämpa* via en kliniskt förankrad hemuppgift. Under kursmötesdagarna träffar ST-läkarna experter inom klinik och forskning samt i vissa fall även brukarrepresentanter. Under dessa dagar får ST-läkaren ställa frågor, diskutera och öva sig i hur kunskapen kan användas i den kliniska vardagen. Den pedagogiska modellen är kopplad till moderna koncept inom pedagogik såsom ”blended learning” (att blanda pedagogiska metoder), samt ”flipped classroom” (att självstudier föregår fysiska kursmöten).

Hur många kurser – och deltagare?

Varje år ges cirka 55 avgiftsfinansierade Metis-kurser utspridda över landet. Under 2018 gavs 58 kurser för ST-läkare och vi erbjöd 1559 platser. Under HT-18 gavs även en kurs för tilläggsspecialitet Beroendemedicin. Metis innefattar kurser inom vuxenpsykiatri (VUP), barn- och ungdomspsykiatri (BUP) samt några ”gränsöverskridande kurser” såsom Vuxenpsykiatri för barn-och ungdomspsykiatrin. VUP-kurserna är indelade i tre block: *grundkurser* (tex Akutpsykiatri); *sjukdomslära* (tex Affektiva sjukdomar) och *fördjupning* (tex Neurovetenskap). BUP-kurserna är indelade i tre faser; *tidig* (tex Akutpsykiatri); *mitten* (tex Trauma) och *sent* (tex Pediatrik). Samtliga kurser är nära kopplade till aktuell forskning och nationella riktlinjer.

Kursrevisioner – möjlighet för ST-läkare att göra sitt kvalitetsarbete

VUP-kurserna revideras vartannat år och BUP-kurserna efter att det har getts två gånger. Vid kursrevisionen deltar kursgivare, en ST-läkare, brukarrepresentant samt administratör/metodstödjare från det Centrala kansliet. I varje revisionsgrupp ingår också akademiskt sakkunniga med spetskunskap inom aktuell forskning. Under mötet görs uppdateringar av litteraturlistan, kompetensmål, delmål och självtest. Under 2018 genomfördes 14 kursrevisioner och en kursutveckling under ledning av det Centrala kansliet.

ST-läkare kan göra sitt kvalitetsarbete genom att delta på kursrevisioner och har då som uppgift att granska kursens innehåll och upplägg utifrån ett deltagarperspektiv. Arbetet består i att läsa kursutvärderingar från tidigare kursomgångar, samt att kritiskt granska befintliga lärandemål och litteraturlistor för att ge förslag till förbättringar. ST-läkaren har i denna process

en koordinerande funktion genom att kommunicera med andra revisionsdeltagare för att sammanställa efterarbetet, samt är delaktig i att formulera nya multiple-choice frågor till det självtest som kursdeltagarna genomför innan kursmötet. Arbetet med att genomföra kursrevisioner kan (men behöver inte) utformas som ett kvalitetsförbättringsprojekt inom ramen för läkarens ST-tjänstgöring. Ett sådant arbete motsvarar sammanlagt tre till fyra kursrevisioner.

Vart är Metis på väg?

Inom Metis nätverk har vi siktet inställt på att fortsätta finslipa de väletablerade kurser som redan ges, samt att öppna upp för nytillskott. I dagsläget finns ett antal kurser för specialistläkare som helt eller delvis följer Metis upplägg. En pilot-METIS för psykiatrisjuksköterskor med inriktning på psykofarmakologi kommer att starta i VGR under februari 2019. Metis för ST är idag en självklarhet och vårt mål är att det ska ha samma självklara värde även för specialisters fortbildning. Vi ser med förväntan fram emot det pilotprojekt som pågår i att utbilda andra yrkesgrupper för att få välfungerande psykiatriska team som utgår från samma kunskapsmassa.

Lise-Lotte Risö Bergerlind, ÖL
METIS Styrgruppens ordförande
Chef Kunskapsstöd för psykisk hälsa i VG

Karolina Sörman, med dr
Chef för Centrala METIS-kansliet
Enhetschef Fortbildningen vid Centrum för Psykiatriforskning (CPF)

Helena Fatouros-Bergman, fil dr, leg psykolog
Tidigare Chef för Centrala METIS-kansliet
Sektionschef Fortbildningen vid Centrum för psykiatriforskning (CPF)